

Bibel OCH BEKÄNNELSE

NR 3 2021 – ÅRGÅNG 35. LUTHERSKA BEKÄNNELSEKYRKANS TIDNING

© DEPOSITPHOTOS

TEMA:
DEN HELIGE ANDE OCH HANS GÅVOR

BIBEL OCH BEKÄNNELSE

Tidning för Lutherska Bekännelsekyrkan i Sverige. Utkommer med 4 nummer om året.

Redaktör: Ingvar Adriansson.

e-mail: in.adriansson@bredband.net

Redaktionssekreterare: Birgitta Erlandsson,

e-mail: bordinerlandsson@gmail.com

I gemensam nordisk redaktion även Kjell Petter Bakken (layout), Tor Jakob Welde (Norge); Hans Ahlskog, Ola Österbacka (Finland).

Redaktionens adress:

Bibel och Bekännelse, c/o Adriansson, Släntvägen 10, 33135 Värnamo,

Expedition: Eivor och Kerstin Waljö,

Märta Ljungbergsv. 55, 341 35 Ljungby,

e-mail: ekwaljo@gmail.com

Internet: www.bekannelse.se

Prenumerationsavgift 180 kr per år

och gåvor till tidningen: LBKs bankgiro

306-7345. Från utlandet: IBAN: SE 07 9500

0099 6042 0227 3365. BIC: NDEASESS.

Ange "pren." resp. "gåva till BoB" samt

namn och adress.

Överföring till LBK 9960 4202273365.

Swish 1232643161.

LUTHERSKA

BEKÄNNELSEKYRKAN (LBK)

Vi tror att Gud har skänkt hela världen glädjebudskapet om den försoning som skett i Kristus. Vi tror att Jesus Kristus

till sin natur är sann Gud, att han har blivit människa för vår skull, levtt ett syndfritt liv, lidit och dött i vårt ställe och uppstått från de döda.

Genom tron tar vi emot denna försoning, får förlåtelse för våra synder och har löfte om evigt liv tillsammans med Gud. Syftet med vår kyrkas existens är att föra vidare detta glädjebudskap, och att samlas kring predikan, dop och nattvard för att växa i den tro vi fått av Gud.

Vår tro har en enda grundval, nämligen det Ord som Gud har gett oss i Gamla och Nya testamentets heliga skrifter. Det är Gud själv som har inspirerat de mänskliga författarna till Bibelns 66 böcker, och därför ska dessa skrifter inte förstås som mänskliga produkter utan som Guds eget ord. Bibelns ord är den enda normen för sann kristen lära.

Vi bekänner oss till de lutherska bekännelseskriterierna samlade i Konkordieboken från år 1580, eftersom vi funnit att de helt överensstämmer med vår församlings enda grundval: Bibeln.

Vår tro är inte ny, utan har funnits i alla tider, där människor har tagit till sig Guds ord och rättat sig efter det. Eftersom vi har förstått att vi är stora syndare inför Gud behöver vi Guds ords rena och klara undervisning, där förlåtelse och upprättelse skänks åt oss genom förkunnelsen av Jesu försoningsverk.

Vi delar tro och kyrkogemenskap med KELK, den Konfessionella evangelisk-lutherska konferensen, som består av mer än 20 kyrkor runtom i världen. Tillsammans är vi omkring en halv miljon kristna i denna internationella gemenskap, och det är vår önskan att allt fler ska dela vår gemenskap, där Frälsaren Jesus och syndernas förlåtelse alltid står i centrum.

Från redaktionen

Vi tror på den helige Ande!

Jag tror på den helige Ande, en helig allmänlig kyrka, de heligas samfund... Varje söndag bekänner kristna över hela jorden sin tro på den treenige Guden på tusen olika språk. Det är ett mirakel. Ingen av oss kan av eget förnuft eller egen kraft tro på Jesus Kristus, vår Herre, eller komma till honom, men *den helige Ande* har kallat oss genom evangeliet, upplyst oss genom sina gåvor, gjort oss heliga och bevarat oss i den rätta tron. I Fader vår ber vi om att Guds rike ska komma till oss. Och katekesen förklarar att detta sker "när vår himmelske Far ger oss sin helige Ande så att vi genom hans nåd tror hans heliga ord och lever ett heligt och gudfruktigt liv här i tiden och sedan i evigheten".

Men vi lutheraner beskylls ofta för att ha för lite fokus på Anden. Beskyllningen kommer dock från folk som inte har någon särskilt god förståelse för Anden och hans verk. Vi vet att Guds kraft är evangeliet (Rom 1:16), som har fokus på Kristus och honom som korsfäst (1 Kor 2:2). När Kristus och hans frälsning förkunnas, då är Anden i verksamhet. Om vi däremot talar mest om den helige Ande och hans kraft kommer Anden knappast att vara verksam bland oss. Han önskar inte en massa uppmärksamhet och uppståndelse kring sig själv utan vill vittna om Kristus och förhålliga Jesus genom ordet om korset för att människor ska bli frälsta genom tro.

Om vi vill att Anden ska verka i oss måste vi göra bruk av nådens medel som är Guds ord och sakrament. "Vi förkastar alla uppfattningar som väntar sig att den helige Ande ska skapa tro utan nådemedlen. Vi förkastar alla uppfattningar som går ut på att vi ska söka uppenbarelse om Guds nåd och frälsningen utanför det evangelium som vi har i Skriften" (*Detta tror vi*, VI:6).

I vår tid är den karismatiska rörelsen på frammarsch. Där förväntar man sig gärna att Anden ska verka och tala direkt med enskilda människor, helt ur det blå, eller inifrån hjärtat. "Gud sa till mig...". Man söker starka känslor och andliga upplevelser och skiljer mellan "andliga" och andra kristna. Man väntar sig att apostlatidens tungotal och stora tecken och under ska vara närmast vardagliga i församlingen också idag. Man tänker inte på att detta var fenomen som avsågs bekräfta det kristna budskapets sanning speciellt i begynnelsefasen och inte för alltid.

Det är lätt att förstå att kristna önskar bra känslor, stor kraft och härlighet medan vi kämpar trons kamp här i världen. Men vi kan så lätt bli bedragna. Därför är det nödvändigt att både unga och gamla inte är alldeles för öppna för påverkan utan lär sig att "pröva om andarna kommer från Gud" (1 Joh 4:1), eftersom Herren Jesus ju har förutsagt att folk "ska träda fram och göra stora tecken och under för att om möjligt bedra även de utvalda" (Matt 24:24). Luther har följande påminnelse: "Tron tar inte hänsyn till det den ser och känner utan håller sig till Ordet."

I det här numret av Bibel och Bekännelse har vi valt att ha speciellt fokus på den helige Ande och hans gåvor och på den pingst-karismatiska rörelsen som drar så många till sig. Måtte innehållet bli till vägledning, hjälp och uppbyggelse för läsarna!

Redaktionen

Andens främsta uppgift

© DEPOSITPHOTOS

"...denne Jesus som ni korsfäste, honom har Gud gjort till både Herre och Messias".

När de hörde detta högg det till i hjärtat på dem, och de frågade Petrus och de andra apostlarna: "Bröder, vad ska vi göra?" Petrus svarade dem: "Omvänd er och låt er alla döpas i Jesu Kristi namn, så att era synder blir förlättna. Då får ni den helige Ande som gåva. Löftet gäller er och era barn och alla dem som är långt borta, alla som Herren vår Gud kallar."

Med många andra ord vittnade han och vädjade till dem: "Låt er alla frälsas från det här bortvända släktet!" De som tog emot hans ord döptes, och antalet lärjungar ökade den dagen med omkring tre tusen (Apg 2:36–41).

På den första pingstdagen leddes Petrus av den helige Ande att frimodigt förkunna evangeliet om Jesus från Nasaret. Kärnan i hans predikan var följande:

Skriften har förutsagt om Messias, att han efter Guds bestämda plan och beslut skulle utlämnas och med hjälp av de laglösa spikas upp på korset och dödas. Så har skett med Jesus från Nasaret, en man som blev erkänd av Gud

genom kraftgärningar, under och tecken. Honom har Gud uppväckt och löst från dödens vända.

Den helige Ande överbevisar om synd

"Denne Jesus som ni korsfäste." Vilken fruktansvärd anklagelse! Petrus säger: Ni är mördare. Det var judarnas ledare som anstiftade mordet på Messias, han som kom för att bli deras Frälsare. Det var dessa vanliga människor som var samlade till pingsthögtiden som hade korsfäst Jesus, säger den helige Ande. De hade ropat "korsfäst" så att Pilatus blev tvungen att lyssna och utfärda domen.

Petrus och de andra lärjungarna stod själva under samma anklagande dom, fast de inte hade varit med och ropat "korsfäst". Petrus hade bedyrat att han sannerligen inte skulle överge Jesus. Men han förnekade honom tre gånger. Alla lärjungar flydde i den mörka natten i Getsemane för att rädda sitt eget skinn. Visst hade de alla orsak att känna ett hugg i hjärtat.

Anden överbevisade de judiska åhörarna om deras skuld genom Petrus predikan. På samma sätt överbevisar han oss genom Guds lag att vi har samma skuld.

Men jag var ju inte med, kanske du invänder. Du kunde ju inte hindra att judarna ropade korsfäst. Du var ju inte med honom i Getsemane. Du skulle väl inte ha övergett honom, eller hur?

Fast du och jag inte var med där, så har vi alla något som hugger tag i hjärtat när lagen når oss med sina bud och befallningar. Lagen berättar för oss vad som är Guds vilja med oss, vad vi ska göra och vad vi ska låta bli. Den avslöjar allt det vi gjort fel, och inte bara vad vi gjort, utan att vi i vårt inre är syndare, att våra hjärtan är fyllda av onda begär och att vi gör upp onda planer för att tillfredsställa vårt eget kött.

Den helige Ande omvänder

"När de hörde detta högg det till i hjärtat på dem."

Det här är det första steget i det som vi på teologiskt språk kallar omvändelse. Petrus åhörare ändrades i sitt sinne. De var inte längre hatiska mot Jesus och hans vittnen, utan de började fråga: Vad ska vi göra? De kände ånger över vad de hade gjort. De blev överbevisade om att de hade dödat Livets furste. De gav Anden rätt. De hade skuld.

Den naturliga människan som

inte är pånyttfödd vet inte om att hon har skuld. Man ska inte tala om skuld i dagens samhälle. Inte är det nåns fel, brukar man ofta höra. Men ändå finns oron där. Oro är troligen den vanligaste negativa känslan som människor går och bär på. Så länge vi går och ser på vår egen situation och väntar oss att vi själva ska klara oss ut ur oron, genom terapi, genom att tänka positivt, genom att meditera eller följa något av alla de mångfaldiga sätt som anvisas oss i dag för att bli lyckliga, så länge får vi dras med oro.

Vi behöver rikta om vår blick så att vi i stället för att se på oss själva ser på Jesus, den uppståndne Frälsaren. Omvänd er, sa Petrus. Flytta fokus från dig själv, se på Jesus! Det sker när vi får höra om Jesus. Petrus predikade om vad Jesus hade gjort: ”Därför kan hela Israels folk veta säkert att denne Jesus som ni korsfäste, honom har Gud gjort till både Herre och Messias.”

När budskapet om vad Jesus har gjort för oss ljuder, då är den helige Ande verksam. Hans huvuduppgift är att visa på Jesus Kristus som död och uppstånden för vår skull. Genom Ordet om Kristus skapar han tro. Då överbevisar han om att det inte är vi själva som skapar vår egen rättfärdighet, utan vår rättfärdighet är Jesus. Han överbevisar oss om att denna världens furste är dömd och att han inte har någon rätt att anklaga oss för skuld. För skulden betalade Jesus genom sin oskyldiga död i vårt ställe.

Hör nu och ta emot dessa ord: Jesus har betalat din skuld, och du är fri från alla anklagelser. Du har en plats i himlen som väntar dig när Jesus kallar dig bort från detta jordeliv. Det kan du veta säkert, för så har Skriften sagt, och Skriften kan inte göras om intet.

Nu fortsätter Petrus: ”Låt er alla döpas i Jesu Kristi namn, så att era synder blir förlättna. Då får ni den helige Ande som gåva.”

Vi har i dopet fått del av alla de

välsignelser som Jesus har skaffat fram genom sitt syndfria liv som han levde i stället för oss, för att vi inte själva kunde leva syndfritt och heligt, och genom att han tog på sig straffet för det vi gjort illa. Genom dopet har vi förts genom tid och rum och korsfästs med Kristus, så att vår synd och skuld byttes mot hans helighet och rättfärdighet.

Petrus säger vidare: ”Löftet gäller er och era barn och alla dem som är långt borta, alla som Herren vår Gud kallar.”

Här utsäger Petrus något som han själv inte förstod fullt ut vid den här tiden: evangeliet skulle gälla också hedningarna. Senare skulle han handgripligen lära sig vad det betydde.

Att det gäller alla som Gud kallar är ett uttryck för den lära som vi kallar utkorelsen av nåd: inget skede av vår omvändelse beror ens till en liten del på oss, utan allt vilar på Guds kallelse och verk. När jag genom den helige Andes verksamhet har fått börja tro på Jesus och får vara med i Guds familj vet jag att det inte beror på min vilja eller strävan utan det beror från början till slut på Guds barmhärtighet. Pris ske Gud för det!

Den helige Ande förmanar och varnar

”Med många andra ord vittnade han och vädjade till dem: ’Låt er frälsas från det här bortvända släktet!’”

Petrus fortsätter sitt tal med många andra ord som inte återges här. Vi finner sådana förmaningar i NT:s brev. De som har satt sin tro till Jesus lever ännu mitt ibland ett bortvänt släkte. Det är en farlig miljö. Vi ska vara försiktiga med hur vi lever i detta bortvända släkte.

Det här släktet kallar vi ibland för världen. I Rom 12:2 förmanar Paulus oss: ”Anpassa er inte efter den här världen, utan låt er för-

vandlas genom förnyelsen av ert sinne så att ni kan pröva vad som är Guds vilja: det som är gott och fullkomligt och behagar honom.”

Det går en skarp gräns mellan de två världarna: den här världen, som är detsamma som det bortvända släktet, och den himmelska världen som vi genom dopet och tron har blivit införda i. I Kol 3:1–3 finns en liknande förmaning: ”Om ni nu har uppstått med Kristus, sök då det som är där ovan, där Kristus sitter på Guds högra sida. Tänk på det som är där ovan, inte på det som är på jorden. Ni har ju dött, och ert liv är dolt med Kristus i Gud.”

Här ser vi samma kontrast: det som är där ovan – det som är på jorden. Vi som har dött med Kristus och har uppstått med honom, vi ska nu tänka rätt. Vi ska inte låta det som är på jorden styra våra liv. Vi ska i allt fästa våra ögon på Jesus, också i allt vi gör här på jorden, för vi har ju ännu vår verksamhet i köttet här. Vi ska i allt låta det himmelska perspektivet belysa och leda oss och göra allt i Herren Jesu namn och tacka Gud Fadern genom honom (Kol 3:17). Så bevarar Anden dig från att börja förlita dig på dig själv och din egen kraft.

Efter Petrus predikan skedde ett stort under: omkring 3000 personer tog emot ordet och blev döpta under samma dag. Vi kan glädjas över ett sådant vittnesbörd om Andens stora kraft, men vi får glädjas över att vi har precis samma kraft till förfogande i dag, även om vi är betydligt färre. Där budskapet om den uppståndne finns, om vi sedan är bara två eller tre, där är också Anden verksam.

Ola Österbacka

© DEPOSITPHOTOS

De andliga nådegåvorna

Aposteln Paulus undervisar i 1 Kor 12 om de olika andliga nådegåvorna som fanns i församlingen i Korint. Men denna undervisning verkar vara bara en inledning till vad han kommer att tala om i kapitel 13. Han avslutar nämligen genom att säga: *Och nu visar jag er en väg som vida överträffar alla andra* (1 Kor 12: 31). Sedan börjar han undervisa om vikten av kärleken. Så, om man är helt fokuserad på de andliga nådegåvorna, så har man missat det viktigaste i tjänandet i församlingen, nämligen kärleken.

1 Kor 13 brukar kallas "Kärleken's lov." Här säger han bl a: *Om jag talade både människors och änglars språk men inte hade kärlek, vore jag endast en ljudande malm eller en skrällande cymbal. Och om jag ägde profetisk gåva och kände alla hemligheter och hade all kunskap, och om jag hade all tro så att jag kunde flytta berg men inte hade kärlek, så vore jag ingenting* (1 Kor 13: 1, 2).

Ändå finns undervisningen om de andliga nådegåvorna i brevet. Aposteln finner anledning att undervisa församlingen i Korint, därför att precis som med nattvarden hade oordning uppstått ifråga om bruket av de andliga nådegåvorna. En del gjorde anspråk på gåvor som de inte hade, andra var

missnöjda med de gåvor de hade fått och avundades andra med vad de trodde var större gåvor. Vissa gåvor verkade få mer utrymme än andra, så att inte alla gåvor kom i bruk. Vissa mer märkvärdiga gåvor skymde sikten för andra.

När tungotalet brukades så blev det kaos eftersom alldeles för många talade. Man fick inte uppbyggelse för att det inte uttyddes. Ibland verkade det som om personerna i församlingen var viljelösa under påstådda andliga krafter, så att de inte kunde stå emot. Aposteln skriver till församlingen i Korint för att korrigerar dem.

Vers 1-3

Bröder, jag vill inte att ni skall vara okunniga i fråga om de andliga tingen. Ni vet att när ni var hedningar, drogs ni oemotståndligt till de stumma avgudarna. Därför skall ni också veta att ingen som talar genom Guds Ande säger: "Förbannad är Jesus", och att ingen kan säga "Jesus är Herren" annat än i kraft av den helige Ande.

De hade andliga nådegåvor, men de hade inte kunskap om de andliga tingen. Aposteln ville att de inte skulle vara okunniga. Det är inte så att den som har en andlig

nådegåva plötsligt vet allt om hur saker och ting fungerar. Aposteln måste undervisa dem och tala om hur allt fungerar. I den hedniska kulten blev den som kom i andlig extas ett viljelöst redskap för avgudarna. Men så är det inte med den helige Ande, förklarar aposteln. Han kopplar inte bort vårt förstånd. Om man får något andligt från Gud, måste man inte säga det omedelbart.

Aposteln skriver om den ordning som skulle råda i 1 Kor 14: 29–33: *Två eller tre profeter skall tala, och de andra skall pröva det som sägs. Men om någon annan som sitter där får en uppenbarelse, skall den förste tala. Ni kan alla profetera, en i sänder, så att alla blir undervisade och alla blir tröstade. Och profeternas andar underordnar sig profeterna. Ty Gud är inte oordningens Gud utan fridens.*

Vers 4-7

Det finns olika slags nådegåvor, men Anden är densamme. Det finns olika slags tjänster, men Herren är densamme. Det finns olika slags kraftgärningar, men Gud är densamme, han som verkar allt i alla. Men hos var och en uppenbarar sig Anden så att det blir till nytta.

Mot dem som ställde gåvorna mot varandra betonar aposteln att det är samma Herre bakom alla andliga nådegåvor. Och Andens syfte är att göra nytta. De andliga nådegåvorna är till för att tjäna och göra nytta. Det är inga superkrafter för att vi ska känna oss märkvärdiga.

Vers 8

Den ene får av Anden ord av vishet, den andre ord av kunskap genom samme Ande.

Nu kommer han in på hur Anden kan göra nytta. Vad betyder detta? Ordet för vishet är här på grekiska σοφία (sofia) och ordet för kunskap är γνῶσις (gnōsis). Skillnaden mellan dem är att vishet handlar om själva innehållet i sanningen, medan kunskap handlar om vad sanningen gör med oss. När aposteln i första kapitlet av 1:a Korintierbrevet talar om skillnaden mellan Guds vishet och världens vishet, så är det samma ord σοφία: *Eftersom världen i sin visdom inte lärde känna Gud i hans vishet, beslöt Gud att genom den dårskap som vi predikar frälsa dem som tror* (1 Kor 1:21).

Guds vishet här är korsets dårskap, det vill säga evangeliet om den korsfäste Guden. Men när aposteln talar om att *lära känna Kristi kärlek, som går långt bortom all kunskap* (Ef 3:19), så används i versen både verbformen för kunskap ("lära känna") och substantivet (γνῶσις).

Man skulle kunna säga att "ord av vishet" är gåvan att beskriva evangeliet objektivt, medan "ord av kunskap" är gåvan att tillämpa, att förmedla evangeliet. Alltså står här vishet, σοφία, för det objektiva, medan kunskap står för det subjektiva, γνῶσις.

Vers 9

En får tro genom samme Ande, en får gåvor att bota sjuka genom samme Ande...

När vi talar om tron som en andlig nådegåva, så kan det inte syfta på den tro som alla kristna har, den

frälsande tron (Ef 2: 8) eftersom det bara är vissa som får denna gåva: "en får tro genom samme Ande". Här handlar det om en särskild undergörande tro som vissa personer får under vissa omständigheter, t ex Elia, som vi läser: *Mycket mäktig och verksam är en rättfärdig människas bön. Elia, som också fick lida, bad en bön att det inte skulle regna, och det regnade inte över landet under tre år och sex månader. Och när han sedan bad igen, gav himlen regn och jorden bar sin gröda* (Jak 5: 16–18).

Det kan också vara en hjältemodig tro som handlar om att Gud ger kraften att stå ut under svåra omständigheter som vi läser om i Hebreerbrevet 11: 30–40.

Aposteln talar också om gåvan att "bota sjuka". Också det är en gåva som Gud kan ge. Om detta läser vi i Jak 5:14–15: *Är någon bland er sjuk, skall han kalla på församlingens äldste, och de skall be över honom och i Herrens namn smörja honom med olja. Trons bön skall bota den sjuke, och Herren*

skall resa upp honom. Och har han begått synder, skall han få förlåtelse för dem.

Vers 10

...en annan att utföra kraftgärningar. En får gåvan att profetera, en annan att skilja mellan andar. En får gåvan att tala olika slags tungomål, en annan att uttyda tungomål.

Kraftgärningar var olika slags yttre övernaturliga under och tecken.

Att profetera handlade inte främst om att förutsäga saker. Profeterna var lärare och undervisade i Guds Ord. Profetia som förutsägelse förkommer egentligen bara gällande en person i NT, förutom i Uppenbarelseboken, nämligen profeten Agabus (Apg 11: 28ff, Apg 21:10ff).

Att profetia handlar om undervisning i 1 Kor, det ser vi av 1 Kor 14: 31: *Ni kan alla profetera, en i sänder, så att alla blir undervisade och alla blir tröstade.*

Aposteln talar också om gåvan att tala olika slags tungomål och gåvan att uttyda tungomål.

På pingstdagen fanns folk från en mängd länder församlade. Evangeliet skulle nå ut till alla språk, därför översatte den helige Ande budskapet till olika språk (Apg 2: 3-12).

Tungotal är alltså riktiga språk. Det är poängen med att tala andra språk, att kunna göra sig förstådd. Detta förklarar aposteln också i 1 Kor 14: 6–11.

Eftersom de andliga nådegåvorna skulle bygga upp kroppen, det vill säga församlingen, var det viktigt att alla förstod det främmande språket. Därför måste den som hade gåvan att tala främmande språk också uttyda vad han sa. Om han inte kunde det fick någon annan som hade uttydning-

ens gåva uttyda det, eller så skulle han vara tyst (1 Kor 14: 27–28).

En annan får gåvan att ”skilja mellan andar”, säger också aposteln. Vad betyder då det? Ja, vi har en förklaring i 1 Kor 14:29: *Två eller tre profeter skall tala, och de andra skall pröva det som sägs.*

Aposteln säger också i 1 Tess 5: 20–21: *Förakta inte profetior, men pröva allt, behåll det goda.*

Men varför står det ”skilja mellan andar”? Ja, begreppet ”andar” används om villolärare t ex i 1 Tim 4:1: *Men Anden säger tydligt att i de sista tiderna kommer somliga att avfalla från tron och hålla sig till villoandar och till onda andars läror.*

Johannes skriver också: *Mina älskade, tro inte alla andar utan pröva andarna om de kommer från*

Gud. Ty många falska profeter har gått ut i världen (1 Joh 4:1).

Vers 11

Men allt detta verkar en och samme Ande, som efter sin vilja fördelar sina gåvor åt var och en.

Andens gåvor fördelas inte efter vad vi vill. Detta skulle leda fel, eftersom det skulle kunna vara inne att ha en viss andlig nådegåva, och då skulle ju församlingen kunna bli väldigt enbent eller enögd. Det är sant att vi kan söka efter andliga nådegåvor, men det är Anden som delar ut efter sin vilja åt var och en. Alltså inte bara till vissa, utan till var och en. Alla i församlingen, dvs i kroppen, har en andlig nådegåva. På samma sätt talar aposteln i Rom

12: 6: *Vi har olika gåvor alltefter den nåd som vi har fått.*

Detta är viktigt. Man kan inte göra listan som Gud gav församlingen i Korint till en mall för alla kristna, inte ens alla församlingar i alla tider. I Rom 12 finns också en lista på andliga nådegåvor, men där nämns inte t ex tungotalets gåva, kraftgärningarnas gåva eller gåvan att bota sjuka. Däremot nämns flera andra gåvor som inte finns i 1 Kor 12, t ex gåvan att undervisa och gåvan att tjäna.

Bibelns undervisning om de andliga nådegåvorna visar oss sålunda att i församlingen kan alla tjäna för att bygga upp församlingen som en kropp, där alla kroppsdelar har olika funktioner.

Stefan Sjöqvist

Nådemedelskristendom

Den kristna gemenskapen skapas av nådemedlen, för det är de som skapar tro, samtidigt som de också skapar gemenskapen i tron, kyrkan. Dessa nådemedel är kyrkans kännetecken, *notae ecclesiae*. Den sanna kristna kyrkan är där evangeliet förkunnas rätt och sakramenten förvaltas rätt efter Kristi instiftelse. Där nådemedlen finns är det en kristen församling.

Utan dessa medel finns ingen tro, ingen kristen församling, endast mänsklig, subjektiv religiositet. Därmed är vi som trons folk bundna till dessa nådens medel.

Det är detta som ger den lutherska kyrkan dess särskilda yttre utformning. I nyare tid med framväxt av karismatiken är det så att man i karismatisk teologi söker andra kännetecken på den sanna tron. Att det sker tecken och under, tungotal, mirakler, ska vara särskilda kännetecken på Andens närvaro och ett verkligt andligt liv. Detta avvisas tydligt i bekännelsen. Sådant kommer när Gud vill, men det är inte de som skapar tron. De är inte kyrkans grundval, utan det är nådens medel som är grundläggande för kyrkan. Ordet, dopet och nattvarden är en kristen kyrkas sanna

kännetecken. Det hjälper inte om det sker hur mycket mirakler som helst om inte Ordet förkunnas rätt. Det hjälper inte med en mångfald yttringar om det inte finns ett rätt dop och en rätt förvaltning av den heliga nattvarden.

Det centrala i svärmeriet är att det skapar en åtskillnad mellan Anden och Ordet. Svärmarna säger att Anden kan fördelas oberoende av det yttre Ordet. Man ska bli stilla, fördjupa sig i sig själv, gärna förbereda sig med yttre slag av fromhetsövningar, och så kan Anden komma och tala direkt in i människans hjärta, på ett sådant sätt att man inte längre behöver bibelordet, det skrivna ordet. Man har det inre ordet i sitt hjärta och det är ju mycket mera värdefullt än att vara beroende av en bok. Och det är något som lutheraner också kan bli hänade för: de är beroende av en bok, medan vi har direkt tillgång till Gud genom uppenbarelser.

*Citat från Jan Bygstad,
Lutherdagar 2012*

Pingstkarismatik – en historisk översikt

Efter apostlarnas tid tog typiska pingstfenomen som tungotal snart slut i de kristna församlingarna. Kyrkofadern Origenes (ca 185-254) sa att det på hans tid blivit färre mirakulösa tecken givna av den helige Ande, och han förnekade att det vid den tiden fortfarande fanns kristna som framförde verkliga, äkta profetior, vare sig genom extas eller begripligt tal.

Bland dem som påstod sig ha den profetiska gåvan fanns en tidigare hednisk präst vid namn Montanus (död ca 170). Han fick många att tro att han personligen var en manifestation av Hjälparen (Joh 14 och 16). Plötsligt kunde han och hans anhängare falla i extas och börja tala märkliga ting, men detta profeterande var ”i strid med kyrkans traditioner ända från början”, enligt biskop Apolinarius i Hierapolis (citerad av kyrkohistorikern Eusebius). Montanisterna kunde ibland upphöja sina egna visioner och uppenbarelser över apostlarnas undervisning. Detta förkastades av de flesta kristna.

Även under medeltiden framträdde individer och grupper som hävdade att de fick personliga, direkta, inre uppenbarelser från Gud. Bland de mest kända är svenska Birgitta av Vadstena (1303-1373). Tillsammans med sin man gjorde hon en pilgrimsfärd till Nidaros (Trondheim) och Santiago de Compostela i Spanien. Efter hans död levde hon strikt asketiskt och

föll ofta i extatisk hänryckning där hon påstod att hon fick gudomliga budskap och kände sig som Kristi brud och speciella språkrör. Boken ”Himmelska uppenbarelser” innehåller en beskrivning av så många som 700 sådana visioner, inklusive *Frälsarens klosterregel*, en lång och detaljerad ordensinstruktion från Kristus angående klostret som han ville att Birgitta skulle grunda för att hedra Maria. Hon menade

Birgitta mottar uppenbarelser. Illustration i Nordisk familjebok, från medeltiden. Public Domain.

också att hon hade fått i uppdrag av både Gud och Maria att gå med bestämda budskap till politiska och kyrkliga ledare.

Mirakulöst helande var något många på medeltiden var mycket intresserade av, men då mestadels i samband med så kallade relikier, såsom benrester och andra lämningar av Stefanus och andra

helgon, som man trodde hade en sådan verkan. Det var med andra ord något helt annat än det helande vi kan läsa om från apostlarnas tid.

Under reformationen på 1500-talet uppstod omdöparelsen som menade att barndopet var ogiltigt och endast vuxendopet var bibliskt. Vi finner också denna uppfattning bland väldigt många (men inte alla) i vår tids karismatiska rörelse. För omdöparna var en vuxen erfarenhet av religiös övertygelse väsentlig, och Bibeln och sakramenten var underordnade en högre ledstjärna, ett ”inre ljus” från den helige Ande. Även Luthers kollega Andreas Karlstadt sa sig vara mycket enig med omdöparna, och han brann för att man skulle sträva efter att leva ett heligt liv. Thomas Müntzer och de så kallade ”himmelska profeterna” i Zwickau påstod att de fick syner och drömmar direkt från Gud. Detsamma gjorde spiritualisten Caspar Schwenkfeld, som också avvisade läran om rättfärdiggörelse genom tro och att den helige Ande verkar genom sakramenten. Han angrep också Luthers uttalande om att Guds ord är den kristna trons enda källa och norm. Luther bedömde att den ande som dessa ”svärmare” var så upptagna av inte kom från Gud utan från djävulen. Alla de ”entusiastiska” villfarelserna avvisades i de lutherska bekännelseskrifterna.

I mitten av 1600-talet uppstod i England kväkarrörelsen, som också betraktade "det inre ljuset" som överordnat Skriften. Vid sina sammankomster satt medlemmarna tysta i en ring tills en av dem kände sig rörd av Anden att tala. Senare under samma sekel uppstod pietismen i Tyskland, där den stora ledaren i Halle, August Francke (1663-1727), talade om att en sann kristen borde kunna ange den exakta tiden för sin omvändelse. För det var viktigt att ha en subjektiv upplevelse av att verkligen ha blivit frälst. Guds objektiva löften i evangeliet, i bibelordet, skriftermålet, dopet och nattvarden brydde man sig mindre om. En finsk bonde och lekmanapredikant, Paavo Ruotsalainen (1777-1852) talade om behovet av att uppleva en "inre känsla" av nåd, och han blev en viktig pietistisk ledare i sitt hemland. I Norge blev Hans Nielsen Hauge (1771-1824) en betydelsefull religiös ledare efter att ha fått en mäktig omvändelseupplevelse en dag när han var ute och plöjde på åkern. Under pietistiska väckelser i norra Sverige började människor sträva efter att tala i tungor som på pingstdagen. Och i Småland kom många människor i alla åldrar i trans och såg syner, hade ryckningar i kroppen, skrek och stönade.

Wesley och metodismen

En sida av Halle-pietismen som gjorde stort intryck på den engelske prästen John Wesley (1703-1791) var den starka betoningen på att leva ett fromt och heligt liv. Med en ständigt ökande kamp för helgelse är det möjligt att uppnå en nästan perfekt fromhet och helighet i det här livet, ansåg man. Detta stod i kontrast till Luthers lära om *simul iustus et peccator*, att en kristen samtidigt är både helgon och syndare och att så måste det vara på den här sidan om evigheten.

Det var faktiskt när Wesley

läste Luthers förord till Romarbrevet som han till slut fick en stark känsla av att han litade på Kristus allena och att hans synder hade tagits bort. Wesley tolkade denna innerliga känsla och erfarenhet som ett vittnesbörd från den helige Ande som försäkrade honom om att han hade den nödvändiga tron

Staty av John Wesley i Wilmore, Kentucky, USA. Foto: Adam Davenport. Wikimedia Commons.

och kraften till att gå vidare i ett liv av helgelse. Så istället för Guds objektiva löften var det Wesleys religiösa erfarenhet som blev hans verkliga grund. Han gick i spetsen för att grunda metodistkyrkan, och bland metodisterna uppstod omkring 1800 den så kallade helgelseörelsen, som liksom Wesley betonade personliga religiösa upplevelser. Helgelseörelsen kom att få mycket stor betydelse för uppkomsten av pingströrelsen hundra år senare.

Enligt Wesley tillhör alla människor Faderns rike (även om de inte är medlemmar i den helige Andes rike), och han menade att alla därför hade ett visst mått av nåd som gör att de fritt kan antingen välja att ta emot Kristus eller avvisa

honom. Wesley trodde att det därför måste vara möjligt att leda människor till ett sinnestillstånd där de till slut kommer att ta emot Guds kallelse. Detta tankesätt skulle snart leda till långa väckelsemöten med mycket emotionell och entusiastisk sång och musik, handklappningar, högljudda böner, rop och upprepade energiska uppmaningar att ta emot Jesus.

Wesley avvisade att dopet föder på nytt; de andliga gåvorna från Gud förenar oss med honom, men alltså inte dopet. Denna lära ledde snart till att tankar om en så kallad "andra välsignelse" eller ett "Andens dop" började spridas, något som vanligen skulle ske en tid efter en kristens första omvändelse, menade man.

Metodismen och helgelseörelsen spred sig till Amerika, där man hade väckelsekampanjer med möten kväll efter kväll, fyllda av känslomässigt predikande och bön om att få den helige Ande. Den så kallade Kentucky-veckelsen i början av 1800-talet förde metodismen till Ohio och Pennsylvania, där många mötesdeltagare kom i trans och fick ryckningar, föll omkull, skällde som hundar eller skrattade ett så kallat heligt skratt.

Pingstväckelsen

Pingströrelsens genombrott är vanligtvis förknippat med händelser i en kyrkobyggnad på Azusa Street, Los Angeles, våren 1906. Den afroamerikanska helgelsepredikanten William J. Seymour (1870-1922) var där ledare för The Apostolic Faith Gospel Mission. Många blev "andedöpta" och började tala i tungor. Ryktena spreds och allt fler strömmade till. I tre år var det öppet hus dag och natt, med många kvinnliga och manliga predikanter, både svart och vita, som turades om att leda möten. Samtidigt var grupper hela tiden samlade i bön i en sal på andra våningen, där många hade syner. Besökare kom från hela landet för

att uppleva vad som hände. Men många blev också kritiska och misstänkte att demoner, inte den helige Ande, hade tagit kontrollen när de såg människor få ryckningar och krypa runt på golvet och skälla som hundar. Ett annat problem var att spiritualister och medier från ockulta samfund i Los Angeles började komma för att delta i sammankomsterna med sina egna speciella inslag. Trots viss skepsis och motstånd fortsatte besökare att komma från hela världen, som sedan tog med sig "elden" från Azusa Street tillbaka till sina hemländer.

Den norska metodistpastorn Thomas Ball Barratt (1862-1940) kallas ofta den europeiska pingströrelsens fader. 1906 var han i New York och fick höra om väckelsen i Los Angeles. Han fylldes av längtan efter att få uppleva Andens dop men hade inga pengar till resan. Efter att ha skickat ett brev till Azusa Street fick han svar från ledningen där. De skrev att full självöverlåtelse till Gud var nödvändig, att han måste överlämna hela sitt liv och alla sina planer till Gud. Barratt bad innerligt och länge tills han en kväll under en kristen sammankomst fick sitt "pingstdop": "Hela mitt väsen fylldes med ljus och en obeskrivlig kraft, och jag började nu med all kraft tala på ett främmande språk..." Efter återkomsten till Norge höll han väckelsemöten i metodistkyrkan i Oslo vid jultiden 1906. Man upplevde där att "Anden föll runt granen" och tio personer blev andedöpta. Detta anses vara början på pingströrelsen i Norge. Barratt grundade Filadelfiaförsamlingen i Oslo och rörelsen spred sig snart till Sverige, Finland, Danmark och de flesta europeiska länder.

Den karismatiska rörelsen

Pingstväckelsen ledde till att många nya samfund och församlingar grundades. Fram till 1950-

talet var pingströrelsen något som mestadels förekom utanför de äldre, etablerade, stora kyrkosamfundet. Men från 1960-talet uppstod *den karismatiska rörelsen*, även kallad *den nya pingströrelsen*. Fenomenet som tungotal och så kallat andedop blev vanliga även inom den romersk-katolska, den lutherska och den anglikanska kyrkan med flera. Till exempel började Oas-rörelsen verka för "karismatisk förnyelse" i de lutherska folkkyrkorna i Norden.

Den så kallade Trosrörelsen ("Word of Faith"-movement) som grundades av den amerikanske predikanten Kenneth Hagin (1917-2003) predikade framgångsteologisk hälso- och välbefinningskristendom, andlig krigföring och helande kombinerat med utdrivning av demoner (eftersom man trodde att sjukdom orsakades av demoner). Här i Norden blev Ulf Ekman, tidigare präst i Svenska kyrkan, en mycket beundrad ledare för församlingen "Livets Ord" som han grundade i Uppsala 1983.

Sedan 1990-talet talar man om *en tredje karismatisk våg* som förknippas med Torontoväckelsen och med världsomspännande nätverk som t ex Ny-apostolisk reformation (NAR). Torontoväckelsen, även känd som skrattrörelsen, utbröt 1994 i en karismatisk församling i Toronto, Kanada. Skratt, gråt, darrningar, fallande och vrålande var här typiska fenomen när deltagarna fick sina andliga upp-

levelser. Scandinaviska Oas-ledare och pingstväänner reste tillsammans med tusentals från hela världen till Toronto för att få del av det som hände.

Ledarna för *den nyapostoliska reformationen* (NAR), bl a pastor Bill Johnson från Redding Bible Church i Kalifornien vill förverkliga en ny apostolisk tidsålder, som i urkyrkan. Den har redan börjat, med "apostlar" och "profeter" som Gud väcker upp, andliga generaler som ska leda en här av särskilt an-

deustrustade kristna under tiden före Jesu återkomst. Men något som skapar mycket förvirring i många karismatiska kretsar idag är när profetior som dessa ledare påstår sig ha fått direkt från Gud slår fel. I början av 2020 profeterades det till exempel att coronaepidemin skulle försvinna innan den nådde USA. Och före det senaste presidentvalet hävdade

några profeter att de hade fått höra av Gud att president Donald Trump skulle sitta kvar en fyraårsperiod till. Har man då inte avslöjat sig som en falsk profet?

Trots många rapporter om profetior som slagit fel, osund maktutövning, tvivelaktiga insamlingsmetoder och inte minst stora läromässiga problem, är pingstkarismatisk kristendom idag den snabbast växande trosinriktningen i världen. Enligt statistik finns det idag cirka 200 miljoner pingstväänner i "klassiska pingstkyrkor" och kanske 300 miljoner karismatiker i andra samfund.

Tor Jakob Welde

Litteratur: Arthur J. Clement, The Pentecostals and Charismatics. En konfessionell luthersk utvärdering. Northwestern Publishing House, Milwaukee, 2000.

Karismatisk lovsång och luthersk gudstjänsttradition

© DEPOSITPHOTOS

Jag blev ombedd att skriva något om karismatisk lovsång och hur den passar ihop med vårt sätt att fira gudstjänst. Jag kommer att lyfta fram några aspekter på detta som jag anser behöver tas i beaktande när man bedömer hurvida den lovsångstradition som brett ut sig inom den karismatiska världen kan tas in i en luthersk gudstjänst och liturgi.

Den första frågan vi behöver ställa oss när vi väljer sånger till våra gudstjänster är vad de förmedlar. Jag tänker då främst på sångtexterna. För att illustrera vikten av detta kan vi dra paralleller till vilka texter vi använder i gudstjänsten. Det är alldeles självklart att de texter som läses vid gudstjänsten hämtas ur Bibeln. Bibelns ord är ”våra fötters lykta och ett ljus på vår stig” (Ps 119:105) och genom detta ord får vi tillräcklig vägledning på vår vandring mot evigheten. Detta är ändå inte den viktigaste orsaken till att vi använder

Bibelns texter i vår gudstjänst. Den viktigaste orsaken är att Bibelns ord, närmare bestämt evangeliets ord, har makt att skapa och bevara tron i våra hjärtan (Rom 10:17, 15:4). I en luthersk gudstjänst står ordet och sakramenten i centrum. Den som predikar har i regel förberett sin predikan grundligt och således gjort stora ansträngningar för att bli rätt förstådd eller åtminstone inte missförstådd. Målsättningen är att budskapet om Kristus ska bli hört, förstått och trott.

Den kristna sången som evangelieförkunnelse

Med detta sagt behöver vi ställa frågan: blir evangeliet om Jesus klart förkunnat genom de sånger vi använder i gudstjänsten eller kanske överväger att börja använda? Eller är sångerna så mångtydiga och den gudsbild de förmedlar så ospecifik att också företrädare för andra monoteistiska

religioner kunde stämma in i dem? Texterna som läses i gudstjänsten, predikan och sångerna som sjungs bör alla tala samma språk. Den ena av dem ska inte riva upp det som en annan nyss har byggt upp. Kanske är det så att de som lyssnar till predikan får ta emot det underbara löftet om syndernas förlåtelse för Kristi skull, men att detta löfte omedelbart annulleras i psalmen som följer omedelbart efter predikan, och detta på grund av ett slarvigt val av sång. Det kan också vara så att vi i predikan lär oss att se på Kristus och på det han har gjort för oss, men i de sånger som sjungs vid gudstjänsten får intrycket att det viktigaste i livet som kristen är vad vi kan göra för Gud.

Den kristna sångens undervisande roll

Bibeln förutsätter att den kristna sången ska ha en undervisande funktion. Paulus skriver i Kolosserbrevet 3:16: *Låt Kristi ord rikligt bo*

hos er med all sin vishet. Undervisa och förmana varandra med psalmer, hymner och andliga sånger och sjung till Gud med tacksamhet i era hjärtan. I Efesierbrevet 5:19 skriver han på motsvarande sätt: *Tala till varandra med psalmer, hymner och andliga sånger. Sjung och spela för Herren i era hjärtan.*

När vi bedömer sångtexter finns det flera saker man kan ta fasta på. Bibeln säger att allt Guds ord är viktigt för oss (Matt 4:4, 28:20) och därför behöver de sånger vi sjunger i gudstjänsten också ha ett brett läroinnehåll. Liksom textläsningarna i gudstjänsten erbjuder oss att under ett kyrkoår ta del av många olika texter så bör också sångerna innehålla undervisning om så mycket som möjligt som hör till det kristna livet.

Det finns en kategori sånger som man i Amerika brukar kalla för "First Article Hymns", dvs hymner eller sånger vars innehåll berör den första trosartikeln, där det sägs att Gud Fadern är skapare av himmel och jord. Det är naturligtvis något vi som kristna bekänner och sådana sånger kan väljas till en gudstjänst om de passar ihop med temat för gudstjänsten. Men tenderar sångvalet nästan utslutande falla på sånger av denna typ bör vi ändå bli fundersamma. Johnold J. Strey uttrycker det bra i sin artikel *Proclaiming the Gospel in Worship: Den första trosartikeln är något som kyrkan bekänner, men på den andra står den*. Muslimer och judar kunde tillsammans med oss prisa Gud som Skaparen. Men när vi i våra sånger tillber Jesus Kristus som vår Frälsare, vill de inte längre vara med. Evangeliet om syndernas förlåtelse för Kristi skull är den kristna kyrkans huvudbudskap och det bör också framkomma i det vi sjunger.

Lovsånger som sprungit fram ur karismatiska sammanhang tenderar ofta att bli ganska enkelspåriga och inte så rika på kristen undervisning

som till exempel psalmer från den lutherska traditionen. Vissa reformationspsalmer är uppbyggda så att de återger bibliska sanningar på ett sådant sätt att en vers fortsätter där den förra slutar. Där finns det inte utrymme för upprepningar av det slag som är så vanliga i moderna lovsånger. Detta gäller dock inte bara reformationspsalmer utan också många andra äldre sånger. En mycket gammal lovsång som brukar finnas i psalmböcker är *Gud, vår Gud, vi lovar dig*. Den tar ca 6 minuter att sjunga och på dessa minuter får vi en mycket grundlig undervisning om de kristna grundsanningarna. Där talas om Gud som Fader, Son och helig Ande, om frälsningen och om vårt eviga hopp. Kontrasten till en modern lovsång av samma längd är ofta stor. Låt oss som exempel ta en lovsång med ungefär samma längd: *Jeg er kommet for å se Deg, for å høre Deg, for å kjenne Deg og berøre Deg. Dette er min lengsel, Deg, Deg, Deg, Deg, Deg Jesus*. Det är i stort sett allt som sägs i sången som varar i mer än nio minuter. Om man bedömer kristna sånger utifrån deras undervisande roll är moderna, karismatiska lovsånger inte att rekommendera.

Lova Herren? Av vilken orsak?

En del lovsånger som används i karismatiska sammanhang tenderar att vara ganska ospecifika när det gäller orsaken till att vi ska lova eller prisa Herren. Vi kan upprepade gånger uppmanas att prisa Herren utan att det framkommer varför vi ska göra det. De lovsånger vi hittar i Bibeln är specifika kring varför Herren är värd vårt tack och lov. I Marias lovsång i Lukas 1 kan vi läsa: *Min själ upphöjer Herren och min ande jublar över Gud, min Frälsare, för han har sett till sin tjänarinnas ringhet...den Mäktige har gjort stora ting med mig* (Luk 1:46–49). Guds gärningar ger Maria

orsak till lovprisning. Detsamma finner vi i Sakarias lovsång: *Välsignad är Herren, Israels Gud, som har besökt och återlöst sitt folk! Han har rest för oss frälsningens horn i sin tjänare Davids hus...* (Luk 1:68f). Gud har gett oss frälsningen och det är vår primära anledning till att vi prisar och lovar honom. Om denna anledning nämns i de lovsånger vi sjunger får vi samtidigt en god undervisning om vad kristendomen handlar om.

Den norska lovsång vi citerade ovan fungerar också här som exempel på hur orsaken till lovsången förblir oklar. Vi får ingen konkretisering av vad Jesus betyder för oss eller har gjort för oss utan vi förväntas endast sjunga att vi kommit för att se, höra, känna och beröra Jesus. Det skall dock sägas att det finns moderna lovsånger där motivet till varför vi prisar Jesus är mycket klart. En sådan sång är *Därför vi prisar* av Bengt Johanson.

Föremålet för vår lovprisning

När vi utvärderar olika lovsånger bör vi ställa oss frågan: vem eller vad är det vi hyllar här? Är det Jesus person och verk eller är det vår egen hängivenhet för honom?

Ett exempel på detta är den gamla och mycket omtyckta sången *Allt till Jesus vill jag lämna* (*All to Jesus I surrender*). I sången betygas gång på gång att jag lämnar allt till Jesus. Visst låter det fromt att ge sådana löften, men inte är det mycket till innehåll i en sång. Våra löften till Gud är i bästa fall en marginell sak i kristendomen medan Guds löften till oss är det centrala och värda all vår lovsång.

Man kunde också formulera frågeställningen så här: är det centrala i den kristendomsförståelse som sången förmedlar *Kristus för oss* eller *Kristus i oss*? Ett Kristus för oss-perspektiv ger oss skäl att anta att författaren har fattat det

centrala i kristendomen, rättfärdiggörelsen av nåd genom tro. Det bör finnas rum för sånger med helgelse-tema (Kristus i oss) i gudstjänsten, men där behöver man tillämpa samma princip som vi redan nämnde när vi talade om sånger som behandlar den första trosartikeln: dessa får inte vara i majoritet. Kristus för oss är Skriftens huvudbudskap.

Svag nådemedelsteologi

Många lovsånger är framsprungna ur evangelikala sammanhang där betoningen på nådemedlen i regel är svag eller nästan obefintlig. Detta leder till ett problem. Även om man i sångtexter utlovar att Jesus vill komma till oss, så lämnas det oklart hur det ska gå till. Jesus vill ha med oss att göra, men var finns han? I sången *Han går aldrig förbi dig* av Michael Johnson beskrivs på ett bra sätt att Jesus är vår enda hjälper. Det är en mycket viktig sanning. Men sången skulle bli så mycket bättre om den uppmanade oss att bruka nådens medel för att

genom dem finna den tröst och hjälp som Jesus vill ge oss. Att bara i allmänna ordalag säga att Jesus inte går förbi oss hjälper inte så mycket om vi inte vet var vi kan möta honom.

Sammanfattning

När vi överväger att använda en viss sång vid våra gudstjänster eller andra andliga samlingar behöver vi utgå från ett par principer. För det första: hur klart förmedlar sången den centrala kristna trosartikeln om frälsning av nåd allena? Är det Jesus och hans frälsningsgärning som hyllas i sången eller är det vårhängivenhet för honom? Vi bör vid varje gudstjänst sjunga åtminstone en sång som klart och tydligt talar om det centrala i vår tro, att Jesus levtt, dött och uppstått för oss.

För det andra: i vilken utsträckning bidrar sången till den kristna undervisningen? Finns där tillräckligt med läroinnehåll eller består sången mest av upprepningar av vissa fromma ord eller uttryck? Paulus skriver i 1 Kor 14:15: *Jag*

vill lovsjunga i anden, men jag vill också lovsjunga med förståndet. En lovsång där man om och om igen upprepar samma fras kan knappast vara det Paulus avser med att sjunga med förståndet, utan sammanhanget i 1 Kor 14 visar att det uttrycket handlar om sång som bidrar till en god kristen uppbyggelse. Det behöver i detta sammanhang knappast sägas att sånger som innehåller falsk lära på någon punkt är diskvalificerade från en evangelisk-luthersk gudstjänst värd namnet.

Slutligen: Gud är värd att prisas för sin egen skull. Han är vår gode Far, vår Frälsare och vår Hjälpare, som är hos oss varje dag i vårt liv. Han har gjort stora ting med oss och det ska vi gärna nämna i de sånger vi sjunger till hans lov.

Min själ upphöjer Herren och min ande jublar över Gud, min Frälsare...för den Mäktige har gjort stora ting med mig och hans namn är heligt (Luk 1:46–49).

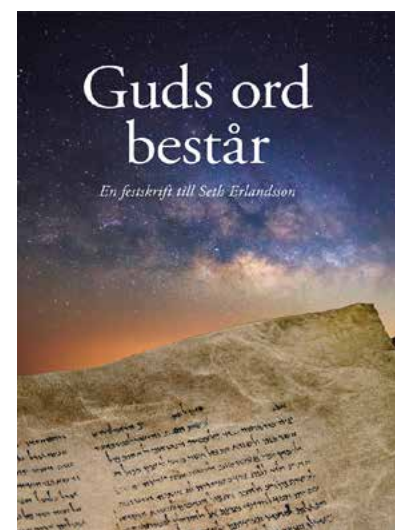
Hans Ahlskog

Biblicums festskrift till Seth Erlandsson

Stiftelsen Biblicums första verksamhetsledare och mångåriga redaktör, teol jubeldr Seth Erlandsson fyllde i augusti 80 år och hyllades med en festskrift, *Guds ord består*. Den sändes ut som nr 3-2021 av tidskriften men säljs också separat av Biblicums förlag.

Boken omfattar 162 sidor. Författare till de olika artiklarna är tio teologer som alla omfattar jubelarens tro på Guds levande ord som består till tidens slut. Det rena Gudsordet ska alltid vara den fasta och orubbliga grundvalen för tro och liv i den kristna kyrkan. Två av Biblicums tidigare, numera bortgångna lärare, professor Siegbert W. Becker och teol dr Ingemar Furberg, finns också representerade med varsin artikel som skrivits av från inspelningar.

Boken är en ytterst värdefull källa till fördjupning i Skriften och rekommenderas varmt för spridning. Den kan beställas från forlag.biblicum.se eller e-post biblicum@biblicum.se för 100 kr.

Tungotalets betydelse för kristen lära

© DEPOSITPHOTOS

Glossolalia är den formella termen för tungotal och att tolka tungotal. Det kommer från det grekiska ordet *glossa* (tunga) och *lalia* (tal). På pingsten satte den helige Ande apostlarna i stånd att tala främmande språk som de inte hade lärt sig tidigare (Apg 2:9–11). Denna *charisma* (gåva) var förmågan att meddela evangeliet på igenkännliga främmande språk till människor som talade dessa språk. Det var ett klart tecken på att Gud stod bakom budskapet om Jesus som förkunnades.

Vi har stor orsak att utmana den roll som tungotalet gör anspråk på att ha av många nutida pingstvännen och karismatiker. Sådana människor talar om ett andra dop, ett andedop, vilket bevisas genom förmågan att tala i tungor.

Skriften lär att dopet med vatten *är* dopet i den helige Ande. Genom dopet kommer Anden till oss och ger oss den frälsande tron. Det är nödvändigt med ett gudomligt ingripande för var och en innan man kan tro. Och Gud lovar att använda dopet (med vatten) som sitt medel för gudomligt ingripande. ”Efter denna förebild

frälser nu dopet också er”, lovar han (1 Pet 3:21). ”...frälste han oss ... genom ett bad till ny födelse och förnyelse i den helige Ande” (Tit 3:5).

Många av dagens karismatiker anser tungotalet som kännetecknet för en sann Jesu efterföljare. De upprättar gemenskapsband på basen av att ha delat den gemensamma erfarenheten. Undervisningen om andra bibliska läror verkar oviktiga. Det sanna kännetecknet på en kyrka som behagar Gud är emellertid ”lär dem att hålla allt vad jag har befallt er” (Matt 28:20). Och det sanna kännetecknet på en troende är att hålla fast vid alla Bibelns läror. Detta inkluderar också läran om kyrkogemenskapen och Bibelns

undervisning att hålla sig bort från dem som lär falskt. Där falsk lära undervisas eller tolereras eller där gemenskap praktiseras utan full enighet är det tveksamt om den helige Ande ger tungotal för att visa sitt godkännande.

Vi förväntar oss inte att denna andliga gåva blir alldaglig eller vanlig. Till och med under apostlatiden var den en förhållandevis sällsynt företeelse, och i den enda församlingen där tungotalet var vanligt, förorsakade det allvarliga problem. Säkert är tungotalet inte något som varje kristen skulle förvänta sig att få. Ta vara på Paulus råd och lägg tyngdpunkten på den klara förkunnelsen av Ordet i stället för att längta efter denna förmåga. ”Om en trumpet ger en otydlig signal, vem gör sig då redo till strid? Så är det även med er. Om ni inte i ert språk talar begripbara ord, hur skall man då kunna förstå vad ni säger? Ni kommer att tala ut i tomma luften. ... Eftersom ni är ivriga att få Andens gåvor, sök då att i överflöd få sådana som uppbygger församlingen” (1 Kor 14:8–12).

Av John Vogt

(Utdrag från pastor Vogts undervisning om ”Anden och Andens gåvor”, som kan läsas i sin helhet på S:t Johannes ev-luth församlings webbplats: https://sanktjohannes.info/om-stj/om_stj/larodokument/anden-och-andens-gavor/)

ALLHELGONAHELG I LJUNGBY

Om Folkhälsomyndigheten inte kommer med nya direktiv om hur många som får samlas planerar Markuskyrkan i Ljungby att inbjuda till föredrag och gemenskap i Ljungby på Alla helgons dag den 6 november.

Kvällen innan planeras som vanligt ungdomssamling och Damlagsträff. Så snart som möjligt kommer uppgifter om program, tider mm att läggas ut på hemsidan **bekannelse.se**.

JOEL

Författaren

Vi vet inte mycket mer om profeten Joel än att hans fars namn var Petuel. Han verkade i Jerusalem, alltså i Sydriktet. Få ledtrådar ges till den tid då boken skrevs. Han använder samma teman som Jesaja, Amos och Hesekiel och därför anser många bibelforskare att boken är sen. Andra konservativa forskare menar att profeten talade vad han fick från Gud och därför behöver han inte vara beroende av senare profeter. Redan det faktum att Joels bok har placerats som den andra skriften i Tolvprofetboken, synes peka på dess höga ålder. Tidpunkten för Joels uppträdande och bokens tillkomst kan med fördel hänföras till Joas första regeringstid, medan konungen ännu var barn och översteprästen Jojada styrde landet, dvs i slutet av 800-talet f Kr. Den historiska bakgrund som tecknas i boken passar in på denna tid.

Boken

Boken innehåller bara 3 kapitel och det mest kända stället citerar Petrus på pingstdagen i Jerusalem. *Och det ska ske därefter att jag utgjuter min Ande över allt kött. Era söner och era döttrar ska profetera, era gamla män ska ha drömmar och era unga ska se syner. Ja, över tjänare och tjänarinnor ska jag i de dagarna utgjuta min Ande* (Joel 2:28–29).

Inledningen på Joels bok är en anklagelse mot Israels folk, och inte minst folkets ledare uppmanas att klaga och sörja på grund av de plågor som drabbar landet. Mot det som hemsöker hjälper inget annat än Guds ingripande. Joel har en mycket klar och tydlig undervisning där lag beskrivs med

den dom och nöd som kommer att drabba landet och evangelium där löftet om räddning erbjuds. Landet ska få säd, vin och olja och fienden från norr (assyrierna) ska inte drabba dem.

Gräshopporna

Joel beskriver i detalj den gräshoppsplåga som drabbade landet. Det är svårt för oss med de små gräshoppor som lever på våra breddgrader att se och förstå hur de kan orsaka en sådan plåga och skada.

Svärmar på upp till 50 miljarder gräshoppor kan förflytta sig så långt som 130 km på ett dygn. En svärm på 40 miljarder gräshoppor kan äta 80.000 ton gröda per dygn. En svärm kan täcka ett område motsvarande en cirkel från Uppsala till Nynäshamn.

Joels beskrivning av en gräshoppsinvasion har aldrig funnit en överman på grund av sin dramatiska framställning kombinerad med förunderlig exakthet i detaljbeskrivningarna, skriver en gräshoppsexpert.

I dessa insektssvärmar, som skymmer solen och slukar alla matförråd, ser profeten det lidande och mörker som ska ske när landet invaderas norrifrån. Gräshoppsplågan är också en allvarlig bild och varning till folket att vända om till Herren.

Herrens dag

Herrens dag förekommer 5 gånger i boken. Herrens dag är det egentliga temat för hans förkunnelse, se 1:15, 2:1,11,31, 3:14. Detta

uttryck återkommer ofta hos profeterna. I första delen av boken fram till **2:17** beskriver profeten allvaret i att inte vända om. Då blir Herrens dag en fruktansvärd dag. Joel skriver: *Herrens dag är stor och mycket skrämmande. Vem kan uthärda den?* (2:11b). Från kap **2:18** förkunnar profeten nåden och barmhärtigheten från Gud och detta tar sig uttryck i följande ord: *Jag ska sända er säd, vin och olja... Fienden från norr ska jag driva bort... Jubla, ni Sions barn, gläd er i HERREN er Gud, för han ger er Läraren... Jag ska gottgöra för åren som äts upp av gräshopporna... bergen ska drypa av druvsaft och höjderna flöda av mjölk... Jerusalem ska vara heligt, och främlingar ska inte mer ta vägen genom henne.*

Profeten uttalar orden som Paulus tar upp i Romarbrevet: *Och det ska ske att var och en som åkallar Herrens namn ska bli frälst* (Joel 2:32, Rom 10:13).

Vi ser vilket värde både Paulus och Petrus sätter på Joel. De aktar och tänker på sin lärare som förkunnade Guds ord för dem. När profeten Joel ger löfte om Anden talar han om det nya liv som ska komma. Anden ska inte längre vara en gåva endast till profeterna och dem som på Guds uppdrag leder hans folk. Anden ska utgjutas över alla och när Messias kommer uppfylls Joels löfte om Anden. Unga, gamla, höga och enkla ska få ta emot detta budskap gratis av nåd.

Och det ska ske att var och en som åkallar Herrens namn ska bli frälst. På Sions berg och i Jerusalem ska det finnas en räddad skara, så som Herren har sagt, bland de överlevande som Herren kallar (Joel 2:32).

Ingvar Adriansson

Jesus blir förundrad

Han var förundrad över deras otro (Mark 6:6)

ALLT TALADE FÖR att Jesus var den han sa sig vara. Han ägde himmelsk vishet. Han hade gudomlig makt. Allt detta visade att han var den utlovade Messias. Ändå förkastades han av folket i sin egen hemstad, till och med av sin egen familj. Markus berättar: *Han var förundrad över deras otro.*

Jag tror vi kan relatera till Jesus förundran. Vi ser på världen omkring oss och en del av våra närmaste som trots alla vittnesbörd avvisar Jesus. Visserligen har de inte sett honom personligen och inte heller har de sett honom bota en sjuk eller stilla en storm. Men det finns mycket de har sett som bevisar att Gud finns, och de borde fortsätta se sig om tills de upptäcker det. Paulus säger i Rom 1:20: *Ända från världens skapelse syns och uppfattas hans osynliga egenskaper, hans eviga makt och gudomliga natur, genom de verk han har skapat. Därför är de utan ursäkt.*

Det är genom Guds nåd du tar dig tid att läsa den här andakten. Du äger tron att Gud vill välsigna dig genom den tid du varje dag lägger

på att läsa hans Ord. Men tror vi alltid att Jesus ska hålla sina löften till oss? Litar vi alltid på att han ska ge oss allt vi behöver för egen del och för våra familjer? Eller måste vi kämpa med tvivel? Vittnesbörden talar tydligt för att Jesus håller sina löften. Men alldeles för ofta passar Jesus reaktion i vår bibeltext in på oss.

Men vad gör Jesus? I stället för att vända oss ryggen vänder han våra blickar tillbaka till sig. Han säger: "Kom till mig." Han fortsätter förkunna sitt ord i våra hjärtan och stärker därigenom vår tro och krossar vårt tvivel. Se hur han föddes för att bli din Frälsare! Se hur han levde ett fullkomligt liv för dig! Ge akt på hur han gav sitt liv som betalning för dina synder och din brist på tro! Bevittna hur han kom ut ur sin grav! Ordet ska krossa all brist på tro och ge dig den kraft du behöver för att fortsätta lita på honom som din Frälsare och Herre. Det är förunderligt!

Käre Jesus, vänd min blick till dig. Tala till mig genom ditt Ord. Stärk min tro på dig. Ta bort allt tvivel från mitt hjärta. Amen.